

Sociální, nebo kriminální síť?

Německý soud rozhodl, že provozovatel sociální sítě musí chránit svobodu slova uživatelů. V kauze šlo o mazání příspěvků. **Čeští zákonodárci navrhuji za mazání příspěvků i vězení.**

ARTHUR BRAUN
advokát

DISKUSE

Skupina poslanců kolem Václava Klause mladšího navrhla zavést trestněprávní postihy pro provozovatele nebo správce internetových platforem do novely trestního zákoníku a zákona o některých přestupcích. Provozovatelé hrozí za mazání příspěvků na sociálních sítích odnětí svobody na šest měsíců až tři léta, zákaz činnosti nebo peněžitý trest až do výše 50 milionů korun pro právnické osoby.

Rozsudky českých soudů týkající se mazání obsahu na Facebooku zatím k dispozici nejsou, na západ od českých hranic je však čím dál markantnější snaha zakročit proti fake news či internetové šikaně. Problematika se rozvíjí i v německé judikatuře. Rozhodnutí Vrchního zemského soudu v Mnichově ze září 2018 je jednoznačné. Facebook nesmí mazat komentáře podle libosti. V usnesení vydaném v rámci předběžného opatření je uvedeno, že sociální sítě musejí v případě mazání příspěvků dodržovat svobodu slova zaručenou v německé ústavě.

Důvodem pro soudní řízení byl komentář političky AfD Heike Themelové, který Facebook smazal s odkazem na tzv. zásady komunity. Pod zprávou o hraničních kontrolách se rozproudila vzrušená debata mezi Themelovou a některými uživateli sociální sítě. V rámci ní byla jedním z diskutujících uražena. Nato odepsa-

la uživatelce následující: „Argumentačně se s vámi už nemohu bohužel měřit. Nemáte nabito a to by nebylo ode mě zrovna moc fér,“ uvedla. Vrchní zemský soud v Mnichově rozhodl, že smazáním tohoto příspěvku porušil Facebook svou smluvní povinnost a že jeho všeobecné podmínky pro uživatele nemohou být interpretovány tak, že mu umožňují libovolné smazání. Sociální síť je povinna brát ohledy na práva všech uživatelů, zejména na základní právo na svobodu projevu. Jestliže by Facebook mohl smazat příspěvek uživatele na základě virtuálního domácího práva i tehdy, pokud příspěvek nepřekračuje hranice přípustné svobody projevu, byl by takový postup neslučitelný s německým ústavním právem.

Rychle zabránit škodám

V Německu (konkrétně v zákoně ke zlepšení prosazování práva na sociálních sítích) i v Čechách (v paragrafu 5 zákona o některých službách informační společnosti) zaručuje legislativa negativně dotčeným osobám právo na smazání příspěvků. V obou zemích se tato úprava setkala s kritikou jako tzv. overblocking i v souvislosti s omezováním svobody projevu.

Vrchní zemský soud
v Mnichově: Sociální
sítě musejí v případě
mazání příspěvků
dodržovat svobodu
slova zaručenou
v německé ústavě

Lze se však dovolávat lidských práv – která historicky existují jen vůči státu – i vůči Facebooku, tedy soukromé firmě, tak jak argu-

mentuje německý soud? Nebo je naopak návrh zasahující do podnikání soukromé firmy porušením svobody podnikání ve světle Listiny základních práv a svobod? Máme tak nechat internet žít vlastním životem a nezasahovat?

Z pohledu obětí šikany, urážek či lží na internetu je pochopitelně nutné mít možnost se bránit. Internet není místo, kde by neplatilo právo. A právě kvůli anonymitě internetu jsou to často pouze provozovatelé sociálních sítí, kdo jsou schopni zabránit dalším škodám. Žijeme v období tzv. *troll factories a bots* (zprávy a komentáře jsou vytvářeny počítačovým programem), které dokážou ovlivnit demokratickou diskusi na digitálních fórech. Příkladem toho byla diskuse o volbách prezidenta v USA a hrozba ovlivnění voleb do Evropského parlamentu. Těmto praktikám ale přece ústavní ochrana svobody slova neslouží.

Z tohoto důvodu musí mít digitální koncerny povinnost v případě upozornění rychle a efektivně dalším škodám zabránit. Musejí být schopny korektně posoudit svůj právně. Stejně tak jako to dnes musí dělat podnikatelé sami v mnoha jiných právních odvětvích, počínaje kartelovým právem až pro ochranu osobních údajů.

Také noviny mají povinnost posoudit právní důsledky toho, když redaktor odhalí kauzu, jejíž zveřejnění někoho poškodí. Sociální sítě mají finančních prostředků na taková opatření dost, získávají je jako prostřednictvím čerpání dat, tak i částečně reklamou. Případ *right to be forgotten*, tedy povinnost uložená Evropským soudním dvorem provozovatelům vyhledávačů mazat data o uživateli, dokazuje, že jsou schopni toto zorganizovat.

Rozsudek Vrchního zemského soudu v Mnichově i návrh Václava Klause mladšího tak hodnotím jako špatnou cestu.

Autor je vedoucí partner advokátní kanceláře bpv Braun Partners